

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-81>

УДК 330.341.1:005.336.1:331.101.262

БУЗЕЦЬКИЙ Ігор

Інституту тваринництва НААН

<https://orcid.org/0009-0002-6767-2138>

buzetskyiigor@gmail.com

ВІТКОВСЬКИЙ Юрій

Сілезька Академія, Польща

<https://orcid.org/0000-0001-5806-8671>

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРСУВАННЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

У статті здійснено порівняльну характеристику інноваційної та інвестиційної політики у контексті форсування розвитку людського капіталу, розкрито їх взаємозалежність та синергію в забезпеченні економічного зростання та модернізації освітньо-наукового простору. Проаналізовано ключові передумови, що сформували основу інноваційно-інвестиційної політики України до 2022 року. Розглянуто трансформацію державної політики після початку повномасштабної війни: зміну стратегічних орієнтирів, активізацію державного управління, залучення міжнародної підтримки. Визначено основні проблеми розвитку людського капіталу в умовах війни: масштабні людські втрати, вимушене переміщення населення, руйнування освітньої та наукової інфраструктури, соціально-економічна нестабільність. Обґрунтовано необхідність реалізації узгодженої політики як умови ефективного відновлення та прискореного розвитку кадрового потенціалу.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційна політика, форсування розвитку людського капіталу, стратегія, повоєнне відновлення, людський потенціал.

BUZETSKYI Ihor

Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine,

VITKOVSKYI Yurii

Academy of Silesia, Poland

INNOVATION AND INVESTMENT POLICY AS A TOOL FOR ACCELERATING HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT

The article carries out a comprehensive study of innovation and investment policy as a tool for boosting human capital development in Ukraine, considering the deep transformation processes that intensified after the start of the full-scale war in 2022. In the context of the growing role of knowledge, digital technologies, and intellectual capital, effective coordination of innovation and investment policy is a determining factor in ensuring sustainable development. A comparative characteristic of these policies made it possible to identify their functional features, mechanisms of influence on human capital, and their role in the modernization of the knowledge economy. Innovation policy is characterized as a source of demand for new knowledge, competencies, technologies, and investment policy as a material and financial basis for implementation.

The strategic prerequisites until 2022 were analyzed, particularly regulatory documents and program guidelines forming state innovation and investment policy foundations, including the National Economic Strategy 2030, digitalization strategies, entrepreneurship support, and scientific and technological development. It was determined that despite the political desire for reforms, institutional capacity and financing remained limited, and the investment indicators in R&D were significantly lower than in Europe.

The study focuses on the transformation of state policy in innovation and investment after the start of the full-scale invasion. It reveals changes in strategic priorities, reorientation to support economic sustainability, preservation of entrepreneurial potential, digital transformation, and international cooperation. The role of interdepartmental coordination, public-private partnerships, and flexible instruments for stimulating human capital is increasing in the new conditions.

Special attention is paid to analyzing the problems of human capital development in wartime. Three key blocks of threats are identified: first, large-scale losses of labor resources due to mobilization, emigration and forced displacement; second, physical destruction of educational, scientific and innovative infrastructure; third, increased socio-economic instability, which led to a reduction in investments in human development by the state, business and households. It is emphasized that boosting human capital development requires financial resources, strategic management, an adaptive education system, flexible professional training, and preservation of the nation's intellectual core.

Summarizing the results, the authors justify the need to implement a coordinated, multi-level innovation and investment policy as a key condition for the restoration and qualitative renewal of human potential in the post-war period.

Keywords: innovation and investment policy, boosting the development of human capital, strategy, post-war recovery, human potential.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Динамічні трансформації в економіці, посилення глобальної конкуренції та постійне оновлення технологій ставлять перед державами нові виклики щодо забезпечення сталого розвитку. У центрі цих процесів — людина, її знання, навички, здатність до навчання та інноваційної діяльності. Людський капітал перетворюється на стратегічний ресурс, від ефективного формування і використання якого залежить економічна безпека, продуктивність і конкурентоспроможність країни. Для активізації розвитку людського капіталу необхідно не лише підтримувати базові соціальні інститути, але й забезпечувати системну взаємодію

з інноваційно-інвестиційною політикою. Саме така політика здатна створити стимули для впровадження інновацій, модернізації освітньої системи, розвитку науки та покращення якості життя населення.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Розвиток людського капіталу через інноваційно-інвестиційну політику є предметом активних наукових досліджень. Зокрема, увага приділяється й ролі державної інвестиційної політики у формуванні людського капіталу. Так, Усенко О. підкреслює, що ефективна інвестиційна політика сприяє підвищенню кваліфікації та продуктивності робочої сили, що є ключовим фактором економічного зростання [1]. Водночас, дослідження Подри О. аналізує сучасний стан науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні, вказуючи на необхідність покращення інноваційного розвитку для ефективного використання людського капіталу [2]. Ільїна А. розглядає взаємозв'язок між інвестиціями, людським капіталом та інноваціями, зокрема аналізує вплив інвестицій в освіту на розвиток пріоритетних галузей економіки та пропонує заходи щодо формування ефективної системи управління людським капіталом [3]. У статті Полозової Т. та Ткаченка А. запропоновано модель інноваційного розвитку компетентної організації, що поєднує системний і компетентнісний підходи. Модель спрямована на адаптацію до змін, ефективне використання людського капіталу та підвищення конкурентоспроможності [4].

Попри значну увагу науковців до питань інноваційного розвитку та інвестиційної політики, окремі аспекти їх впливу на прискорення розвитку людського капіталу залишаються недостатньо опрацьованими й потребують подальших досліджень та уточнення теоретико-практичних підходів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті: дослідження основних інструментів досягнення більш ефективного та сталого використання земельних ресурсів в контексті менеджменту територіальних громад.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інноваційно-інвестиційна політика як комплексна економічна категорія поєднує стратегічні напрями діяльності держави й бізнесу, спрямовані на стимулювання розвитку інноваційної активності та ефективне залучення інвестиційних ресурсів для забезпечення сталого економічного зростання. Її теоретичне підґрунтя базується на поєднанні положень інноваційної теорії розвитку Й. Шумпетера, інвестиційної привабливості (І. Фішер, Ф. Модільяні), а також сучасних концепцій економіки знань. Інновації, інвестиції та людський капітал формують взаємопов'язану систему, у межах якої кожен елемент є як джерелом, так і результатом змін. Людський капітал виступає рушієм інновацій, оскільки саме висококваліфіковані працівники генерують нові ідеї, здійснюють наукові відкриття та впроваджують технології у виробничу практику. Разом з тим, сам розвиток людського капіталу потребує інвестицій у сферу освіти, охорони здоров'я, професійної підготовки та інституційної підтримки. Інновації, у свою чергу, не можуть реалізовуватися без достатнього фінансування. Розробка, тестування, впровадження нових технологій чи продуктів потребують значних інвестицій, як з боку держави, так і бізнесу. Таким чином, інвестиційна політика має бути спрямована не лише на матеріальні активи, а й на розвиток людського капіталу як основи інноваційного прориву.

Взаємозалежність між цими елементами підтверджується і світовим досвідом: країни з високим рівнем інвестицій в освіту та науку демонструють значну інноваційну динаміку та зростання продуктивності праці. Таким чином, інноваційно-інвестиційна політика має бути комплексною і синергетично спрямованою на всі складові економічного розвитку. Рис. 1 ілюструє рівень інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) як відсоток від валового внутрішнього продукту (ВВП) у низці країн.

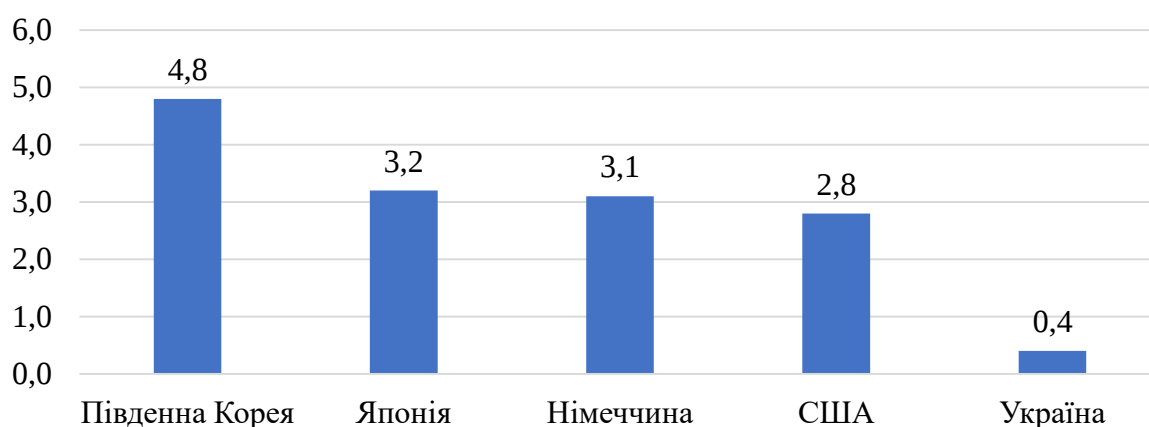

Рис. 1. Обсяг інвестицій у НДДКР у різних країнах світу (% від ВВП)

Лідером за цим показником є Південна Корея з рівнем інвестицій 4,8% від ВВП, що свідчить про високу національну пріоритетність інноваційного розвитку [5]. Японія (3,2%) та Німеччина (3,1%) також

демонструють стабільно високі витрати на НДДКР, підтримуючи активне впровадження новітніх технологій у промисловість та науку [6]. У США частка інвестицій становить 2,8% ВВП, що відображає потужний науково-технічний потенціал країни [7]. Натомість в Україні цей показник залишається на низькому рівні — лише 0,4% ВВП, що вказує на обмежену інвестиційну спроможність у сфері науки та необхідність посилення інноваційно-інвестиційної політики [8]. Ці дані підкреслюють розрив між країнами з розвинутою економікою знань та тими, що перебувають у процесі трансформації, і засвідчують потребу у стратегічному перегляді підходів до підтримки НДДКР в Україні.

У межах даного дослідження під форсуванням розвитку людського капіталу розуміється цілеспрямоване, інтенсивне та прискорене формування, активізація й використання знаннєвого, інтелектуального, професійного та креативного потенціалу населення в умовах трансформаційної економіки. Це явище передбачає системну реалізацію державної інноваційно-інвестиційної політики, орієнтованої на швидке усунення дисбалансів у підготовці кадрів, модернізацію освітньо-наукового простору, збереження та примноження інтелектуального ресурсу. Таким чином, форсування розвитку людського капіталу не означає штучного чи надмірного тиску на соціальні інститути, а передбачає посилення темпів, концентрацію ресурсів і стратегічне управління процесами, які в нормальному режимі могли б потребувати значно більшого часу для досягнення ефекту.

З огляду на стратегічну роль людського капіталу в процесах економічної трансформації, особливо в умовах післякризового та повоєнного відновлення, важливо дослідити функціональні особливості та взаємозалежності інноваційної та інвестиційної політики як взаємодіючих інструментів державного впливу. Їх координація та узгоджена дія створюють необхідні передумови для форсування розвитку людського капіталу, забезпечуючи як інтелектуальне оновлення економіки, так і матеріально-ресурсне підґрунтя для реалізації нових освітніх, наукових та технологічних проєктів. У таблиці нижче представлено порівняльну характеристику зазначених політик за ключовими аспектами їхнього впливу на людський капітал.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика інноваційної та інвестиційної політики у контексті форсування розвитку людського капіталу

Критерій аналізу	Інноваційна політика	Інвестиційна політика
Стратегічне призначення	Створення середовища для генерації, поширення та практичного використання нових знань, технологій і підходів, орієнтованих на трансформацію моделі економіки	Забезпечення довгострокової капіталізації національного потенціалу через раціональне розміщення фінансових ресурсів у стратегічно важливі сектори, зокрема в освіту, науку, інфраструктуру
Тип впливу на людський капітал	Формує якісний запит на інтелектуальні, креативні, адаптивні ресурси, ініціює перегляд освітніх стандартів, змісту підготовки та професійної структури населення	Забезпечує матеріально-фінансову базу для реалізації політик розвитку людського капіталу: фінансує інститути освіти, інноваційні кластери, системи підготовки кадрів
Принцип реалізації	Ґрунтується на концепціях "економіки знань", креативності, відкритих інновацій, міжсекторальної синергії	Спирається на принципи ефективності розміщення капіталу, мультиплікативного ефекту, пріоритетності галузей з високим людським потенціалом
Форма державної участі	Державне стратегічне планування в НДДКР, підтримка інноваційних екосистем, стимулювання дослідницьких центрів, трансферу технологій	Державне стимулювання інвестицій через пільги, гарантії, спеціальні економічні режими, інфраструктурні проєкти, державно-приватне партнерство
Залежність від людського капіталу	Прямо залежить від наявності висококваліфікованих кадрів, здатних продукувати та адаптувати інновації; є фактором постійного оновлення компетенцій	Опосередковано залежить: якісний людський капітал підвищує ефективність інвестицій, знижує ризики, підвищує продуктивність вкладеного капіталу
Тимчасова перспектива результату	Ефект проявляється поступово, через накопичення знань, створення середовищ, формування критичної маси компетентностей	Може мати як коротко-, так і середньострокову перспективу за рахунок негайної дії на інфраструктуру, систему підготовки кадрів, зайнятість
Роль у післякризовій (післявоєнній) трансформації	Спрямована на формування нової якості відновлення — через інноваційний прорив, кадрове оновлення, модернізацію знаннєвої економіки	Забезпечує швидке ресурсне наповнення критичних секторів, запуск відновлювальних процесів у сфері людського капіталу, розширення доступу до освіти, ІТ, інфраструктури

Отже, наведене порівняння засвідчує, що інноваційна та інвестиційна політика виконують взаємодоповнюючі функції у процесі форсування розвитку людського капіталу. Їхня узгоджена реалізація дозволяє не лише створити попит на нові знання й компетентності, а й забезпечити необхідні ресурси та умови для їх формування й ефективного використання. Саме синергія цих політик формує підґрунтя для сталого економічного зростання та модернізації національного кадрового потенціалу.

До початку повномасштабної війни Україна вже мала сформовані стратегічні документи для стимулювання інновацій та інвестицій, хоча реалізація їхніх положень наштовхувалася на численні перешкоди. Ще у 2019 році уряд схвалив «Стратегію розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року», метою якої було розбудова національної інноваційної екосистеми та прискорення трансферу нових знань у виробництво [9]. У березні 2021 року було затверджено Національну економічну стратегію до 2030 року (НЕС-2030), що охопила ключові сектори економіки — промисловість, агросектор, енергетику, інфраструктуру, ІТ та креативні індустрії — з акцентом на цифровізацію, «зелений» курс та розвиток

підприємництва. Ці стратегічні документи базувалися на принципах євроінтеграції, захисту прав власності, верховенства права та антикорупції.

Втім, інноваційний розвиток до 2022 року залишався помірним. Витрати на дослідження і розробки (R&D) були низькими – близько 0,4% ВВП у 2021 році, що значно поступалося середньоевропейському рівню. Україна посідала 49-те місце в глобальному індексі інновацій 2021 року, але опинилася на 57-му у 2022-му [10]. Довготривалі проблеми, такі як відтік талантів за кордон (brain drain) та застаріла наукова інфраструктура, стримували прогрес. Водночас зароджувалися позитивні тенденції: активно зростав ІТ-сектор і стартап-екосистема (працював державний Український фонд стартапів, створений у 2018 р.), впроваджувалися електронні сервіси для бізнесу (проекти платформи «Дія»), почалася дерегуляція інноваційної діяльності. Цей попередній досвід став основою для політики, яку довелося переглянути після початку війни 2022 року.

Російська агресія, що почалася в лютому 2022 року, поставила українську економіку та інноваційну систему перед безпрецедентними викликами. В умовах воєнної економіки уряд зосередився на підтримці стійкості бізнесу, прискореній трансформації пріоритетних галузей та мобілізації ресурсів для повоєнного відновлення. Національна економічна стратегія 2030 залишилася рамковим орієнтиром, але до неї додалися нові програми та корективи, спрямовані на виживання економіки і закладання фундаменту відбудови. Зокрема, в червні 2022 р. було анонсовано “нову економічну стратегію в умовах війни” як комплекс із 8 програм підтримки бізнесу та зайнятості.

Ключові напрями державної політики після 2022 року включають:

1. Створення сприятливих умов для бізнесу та інвестицій навіть під час війни. Уряд впровадив пільгові програми кредитування і грантової підтримки. Продовжено й розширено програму доступних кредитів «5-7-9%» для малого та середнього бізнесу. В липні 2022 року стартував грантовий проєкт «Робота», що надає громадянам безповоротну фінансову допомогу на запуск власної справи чи розширення малого бізнесу. На програму заплановано виділити понад 42,8 млрд грн, у тому числі за рахунок міжнародних партнерів [11]. Супровідними ініціативами стали програма перекваліфікації «Старт в ІТ» для навчання новим професіям у сфері інформаційних технологій та створення єдиної цифрової платформи для допомоги в релокації бізнесу. Одночасно спрощено регуляції: запроваджено декларативний принцип отримання ліцензій, скасовано надмірні перевірки, зменшено податкове навантаження на бізнес у воєнний час. Ці кроки покликані зберегти економічну активність і привабити інвесторів попри високі ризики.

2. Оновлення стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку. Влада переглянула інноваційну політику з урахуванням воєнних реалій. Акцент зроблено на галузях, критично важливих для оборони та відбудови. У січні 2025 року Кабмін затвердив Стратегію цифрового розвитку інновацій України до 2030 року (WINWIN), яка визначає бачення України як країни-лідера у сфері технологій та окреслює нові пріоритети. Стратегія WINWIN передбачає дерегуляцію та відкриття ринків для інновацій, розвиток інфраструктури (технопарків, центрів трансферу технологій), поліпшення доступу до фінансування та захист прав інтелектуальної власності. Серед стратегічних напрямів WINWIN 2030 визначено: DefenseTech (оборонні технології, безпілотні системи, військовий штучний інтелект), MedTech (медичні інновації, протезування, цифрове здоров'я), EdTech (освітні технології та онлайн-навчання), BioTech, GovTech та інші. Така переорієнтація відповідає нагальним потребам війни (підтримка оборонних розробок) і закладає основу для високотехнологічного стрибка в повоєнний період. Стратегія також акцентує розвиток людського капіталу та міжнародну співпрацю в інноваціях.

3. Співпраця міністерств та інституцій. Реалізація інноваційної політики після 2022 року стала міжвідомчим завданням. Міністерство освіти і науки (МОН) відповідає за науку та інновації у сфері вищої освіти і продовжує втілювати цілі Стратегії розвитку інноваційної діяльності-2030, адаптуючи плани під воєнні виклики. Зокрема, МОН спільно з Мінцифри розробило глобальну інноваційну візію “WINWIN” та наголошує на стимулюванні цифрової трансформації освіти і науки. Міністерство економіки зосередилось на підтримці бізнесу: оперативно запустило програми релокації підприємств, компенсації за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, грантові проєкти тощо. Також триває робота над планами повоєнного відновлення економіки (проєкт Плану відновлення було представлено в липні 2022 на конференції в Лугані). Координація між різними органами (Мінекономіки, МОН, Мінцифри, Мінфін та ін.) покликана забезпечити горизонтальну інтеграцію інноваційної та інвестиційної політики. В умовах обмежених ресурсів держава робить ставку на партнерство з приватним сектором та донорами для фінансування ключових ініціатив.

Повномасштабна війна спричинила найбільшу міграційну кризу в Європі з часів Другої світової. Понад 10 мільйонів українців були вимушено переміщені – як всередині країни, так і за кордон. Станом на 2024 рік офіційно зареєстровано близько 3,5 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні, ще мільйони виїхали як біженці до сусідніх країн. Ця масова міграція призвела до відтоку трудових ресурсів і “витоку мізків”. За оцінками Міністерства освіти і науки, вже в перші місяці війни країну покинуло приблизно 6 тисяч науковців – близько 10% від загальної кількості дослідників. Опитування восени 2022 р. свідчили, що емігрувало до 19% українських вчених. Особливо високим був відтік серед молодих фахівців ІТ-сфери, інженерів, науковців – тієї категорії людського капіталу, яка критично важлива для інноваційної економіки [12]. Одночасно сотні тисяч громадян були мобілізовані до лав ЗСУ, що скоротило доступну робочу силу в

цивільних галузях. За таких умов проблема збереження кадрів набула державної ваги: постало завдання стимулювати висококваліфікованих українців залишатися в країні або повертатися, а також залучати тих, хто тимчасово виїхав, до проєктів відбудови.

Війна завдала нищівного удару по матеріальній базі освіти, науки і бізнесу. Атаки російських військ призвели до пошкодження або знищення тисяч об'єктів інфраструктури – від заводів і офісів до шкіл і наукових установ. Кожен сьомий заклад освіти в Україні постраждав: станом на початок 2024 року понад 3,5 тис. закладів освіти були зруйновані чи пошкоджені, з них близько 400 знищені повністю. За оцінками Світового банку, на відновлення лише освітньої інфраструктури потрібно не менше \$14 млрд [10]. Університети сходу і півдня країни вимушено евакуювалися до більш безпечних регіонів, наукові лабораторії залишилися без обладнання. Загальні прямі збитки інфраструктури сягають десятків мільярдів доларів. Втрати навчальних приміщень і дослідницьких центрів ускладнює підготовку кадрів та проведення R&D всередині країни. Навіть на підконтрольних територіях через постійну загрозу обстрілів багато університетів і шкіл перейшли на дистанційне навчання, що вплинуло на якість освіти. Водночас, бізнес у прифронтових областях втратив виробничі площі або мусив зупинити роботу, що призвело до безробіття і вимушеної міграції працівників у більш безпечні місця чи за кордон.

Різке падіння ВВП (на ~30% у 2022 р.) та інфляція підірвали ринок праці: багато компаній скоротили персонал або призупинили проєкти. Домогосподарства знизили інвестиції в освіту та професійний розвиток через невизначеність і втрату доходів. Психологічний стрес та воєнні травми теж негативно позначаються на людському капіталі – мільйони людей пережили травматичні події, що вплинуло на їхню продуктивність і здатність навчатися. Усе це формує ризик довгострокового послаблення людського потенціалу країни. Експерти зазначають, що війна загострила демографічні проблеми: прискорилося старіння населення (через від'їзд молоді), знизилася народжуваність, зросла гендерна диспропорція (через виїзд переважно жінок і дітей за кордон, тоді як чоловіки залишаються воювати). Таким чином, Україна стоїть перед подвійним викликом: одночасно потрібно протидіяти негайним втратам людського капіталу та планувати його відновлення і розвиток у післявоєнний період.

Попри колосальні втрати, Україні вдалося уникнути повного колапсу інноваційної сфери та масової деградації людського капіталу. Державні та донорські програми дозволили зберегти ядро науково-технологічної спільноти, підтримати тисячі підприємців і фахівців. Показовим є факт, що у Глобальному індексі інновацій 2023 Україна навіть покращила позицію до 55-го місця (з 57-го у 2022 р.). Хоча цей рівень все ще нижчий довоєнного, зрушення свідчить про стійкість інноваційного потенціалу країни. У 2023 році українські стартапи продовжували залучати інвестиції та вигравати міжнародні конкурси – зокрема, кілька оборонних проєктів отримали фінансування від фондів ЄС. Більше того, співпраця з ЄС в межах Horizon Europe уже принесла конкретні результати: українські організації станом на 2024 рік взяли участь у сотнях спільних дослідницьких проєктів, що дозволило їм отримати доступ до передового обладнання і фінансування. Це не лише підтримує їх зараз, але й закладає фундамент для післявоєнного відродження науки і інновацій.

Звісно, проблем ще багато. Темпи “відтоку мізків” поки перевищують темпи повернення українців додому; ризик довгострокового знекровлення нації залишається. Не всі ініціативи реалізуються гладко – є випадки бюрократичних затримок, недостатньої поінформованості цільових груп про можливості підтримки. Частина бізнесів, попри допомогу, не змогла втриматися. Проте загальна картина свідчить: інноваційно-інвестиційна політика України еволюціонувала під час війни, ставши більш гнучкою, спрямованою на збереження та розвиток людського капіталу за будь-яких умов. Цей досвід гарту й адаптації стане вирішальним у повоєнний період, коли перед Україною відкриється вікно можливостей для стрибка вгору – до економіки, побудованої на інноваціях та знаннях. Україна вже зараз вибудовує партнерства, стратегії і програми, які мають перетворити трагедію війни на шанс для технологічного прориву та інвестиційного буму у найближчому десятилітті. Успішна реалізація задуманого дозволить не лише відновити втрачене, але й вивести країну на новий рівень конкурентоспроможності у глобальній економіці.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Інноваційно-інвестиційна політика виступає ключовим інструментом форсування розвитку людського капіталу в умовах економічної трансформації та повоєнного відновлення. Її ефективність визначається здатністю забезпечити цілісну взаємодію між інноваційною активністю, ресурсною підтримкою та формуванням кадрового потенціалу. Встановлено, що лише комплексна й узгоджена реалізація інноваційної та інвестиційної політики здатна створити передумови для прискореного формування економіки знань, модернізації освітньо-наукової сфери та підвищення конкурентоспроможності національного людського капіталу.

Інноваційно-інвестиційна політика України після 2022 р. характеризується надзвичайною динамікою та згуртованістю зусиль держави, бізнесу і міжнародних партнерів. В умовах руйнівної війни вдалося сформувати систему підтримки, що зберігає людський капітал і стимулює новаторство. Попереду – складний шлях відновлення, але закладені в період війни основи (пріоритетність технологій оборони, цифровізація,

інтеграція в ЄС та ін.) слугуватимуть дороговказом для побудови нової, інноваційної України. Про це свідчать як стратегічні документи на кшталт НЕС-2030 та Стратегії WINWIN, так і реальні результати діючих програм підтримки. Уроки цього періоду дозволять удосконалити політику надалі – аби людський капітал став рушієм успішного розвитку України у мирний час.

Література

1. ІЛЬІНА, А. (2021). Інвестиції у людський капітал – інноваційний ресурс економіки. *Scientia fructuosa*, 5(139), 47–60. [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(139\)03](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(139)03)
2. Подра, О. П. (2020). Інноваційний розвиток та людський капітал України: тенденції, проблеми та перспективи. *Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*, 2(2), 133-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/meu_2020_2_2_17
3. Полозова, Т., & Ткаченко, А. (2024). МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. *Економічний простір*, (191), 384-389. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-65>
4. Усенко, О. (2024). Вплив державної інвестиційної політики на розвиток людського капіталу в сучасних умовах. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 6(336), 653-658. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-98>
5. OECD. (2023). *Main Science and Technology Indicators*. OECD. URL: <https://www.oecd.org/sti/msti.htm>
6. Eurostat. (2023). *R&D expenditure statistics*. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=R%26D_expenditure
7. Statista. (2023). *Research and development (R&D) expenditure as a percentage of gross domestic product (GDP) worldwide in 2022, by country*. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/732269/worldwide-research-and-development-share-of-gdp-top-countries/>
8. Державна служба статистики України. (2024). *Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт у 2023 році*. Київ: Держстат України. URL: https://ukrstat.gov.ua/metaopus/2024/2_07_01_01_2024.htm
9. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
10. State of implementation of the business and human rights chapter of the national human rights strategy of ukraine, integration of the un guiding principles on business and human rights to national human rights, recovery and peacebuilding strategic documents report. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-10/undp-ua-report_nhr_strategy.pdf#:~:text=and%20creation%20of%20the%20foundation,refundable
11. Уряд затвердив Стратегію цифрового розвитку інновацій до 2030 року. URL: <https://business.diia.gov.ua/news/uriad-zatverdyyv-stratehiuu-tsyfrovoho-rozvytku-innovatsii-do-2030-roku>
12. WINWIN: Україна затвердила Стратегію цифрового розвитку інновацій до 2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/news/winwin-ukraina-zatverdyla-stratehiuu-tsyfrovoho-rozvytku-innovatsii-do-2030-roku#:~:text=%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B6%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%88%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0>

References

1. IL'INA, A. (2021). Investytsii u liudskiy kapital – innovatsiyniy resurs ekonomiky [Investments in human capital - an innovative resource of the economy]. *Scientia fructuosa*, 139(5), 47–60. [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(139\)03](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(139)03)
2. Podra, O. P. (2020). Innovatsiyniy rozvytok ta liudskiy kapital Ukrainy: tendentsii, problemy ta perspektyvy [Innovative development and human capital of Ukraine: trends, problems and prospects]. *Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*, 2(2), 133-144. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/meu_2020_2_2_17
3. Polozova, T., & Tkachenko, A. (2024). Model innovatsiynoho rozvytku kompetentnoi orhanizatsii [Model of innovative development of a competent organization]. *Ekonomichnyi prostir*, (191), 384-389. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-65>
4. Usenko, O. (2024). Vplyv derzhavnoi investytsiynoi polityky na rozvytok liudskoho kapitalu v suchasnykh umovah [Influence of state investment policy on human capital development in modern conditions]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 336(6), 653-658. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-98>
5. OECD. (2023). *Main Science and Technology Indicators*. OECD. Retrieved from <https://www.oecd.org/sti/msti.htm>
6. Eurostat. (2023). *R&D expenditure statistics*. European Commission. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=R%26D_expenditure
7. Statista. (2023). *Research and development (R&D) expenditure as a percentage of gross domestic product (GDP) worldwide in 2022, by country*. Statista. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/732269/worldwide-research-and-development-share-of-gdp-top-countries/>
8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (2024). *Vytraty na vykonannya naukovykh ta nauково-tekhnichnykh robіt u 2023 rotsi* [Expenditures on research and development in 2023]. Kyiv. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/metaopus/2024/2_07_01_01_2024.htm

-
9. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku vid 10 lypnia 2019 r. № 526-r [On the approval of the Strategy for the development of the sphere of innovation activity for the period up to 2030 dated July 10, 2019 No. 526-p]. (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
10. State of implementation of the business and human rights chapter of the national human rights strategy of Ukraine, integration of the un guiding principles on business and human rights to national human rights, recovery and peacebuilding strategic documents report. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-10/undp-ua-report_nhr_strategy.pdf#:~:text=and%20creation%20of%20the%20foundation,refundable
11. Uriad zatverdyl Stratehiiu tsyfrovoho rozvytku innovatsii do 2030 roku [Government approved the Digital Innovation Development Strategy until 2030]. (n.d.). URL: <https://business.diia.gov.ua/news/uriad-zatverdyl-stratehiiu-tyfrovoho-rozvytku-innovatsii-do-2030-roku>
12. WINWIN: Ukraina zatverdyla Stratehiiu tsyfrovoho rozvytku innovatsii do 2030 roku [WINWIN: Ukraine approved the Digital Innovation Development Strategy until 2030]. (n.d.). URL: <https://mon.gov.ua/news/winwin-ukraina-zatverdyla-stratehiiu-tyfrovoho-rozvytku-innovatsii-do-2030-roku#:~:text=,%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B6%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%88%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0>
-